

Kokkuvõte

Saaja: Sven Aasa

11.01.2019

Käesolevaga esitame Kotkaklubi kokkuvõtte Saarde valla tuuleenergeetika arenduspiirkonna P15 tuulepargi rajamisega kaasneva mõju väike-konnakotkale uurimisest:

Hindamaks tuulepargi ehitamise ja eksploatatsiooni mõju samas piirkonnas pesitsevale I kategooria liigile, väike-konnakotkale, hankisime kolm jälgimisseadet 2018. aasta kevadel. Jälgimisseadmed võimaldavad jälgitava kotka asukohad fikseerida ca iga 10 minuti järel (olenevalt valgustingimustest, sest seade kasutab päikeseenergiat) valgela ajal.

Kotkaste seire tulemusena selgus, et kahest ala P15 vahetusse naabrusesse jäävast pesast on pojaga vaid üks, kirdepoolne (nimetasime selle Mälgandi). Teine pesa (nimetasime selle Kamali) oli küll asustatud, kuid sinna polnud munetud. Küll aga nägime Kamali territooriumil väike-konnakotka paari saaki jahtimas.

Mälgandi pesapaiga lähedalt püüdsime isalinnu 17. augustil, korraks käis võrgus ka emalind, aga kätte me teda ei saanud. Isalinnule paigaldasime Ornitela 30g GSM/GPS jälgimisseadme. Saime teda pesitsusterritooriumil jälgida kuni 25. septembrini, mil Mälgandi isalind rändeale asus. Tema rändeaegsed liikumised on avalikult nähtavad rändekaardil:

<http://birdmap.5dvision.ee/EE/2018/autumn/malgandi>

peitsusaegseid liikumisi me avalikult näidata ei tohi.

Lisas on kõik Mälgandi väike-konnakotka asukohad kuni novembri keskpaigani (MapInfo kihina; rändeaegsed asukohad pole tuulepargi seisukohast olulised, kuid küllap nad ka ei sega).

Kamali pesapaiga piirkonnas katsetasime kahel korral väike-konnakotka püüdmist, aga kuna 2018. aastal poegi polnud, siis see ei õnnestunud (nagu oli ka ennustatav). Samas saime kahel päeval püüdmise käigus jälgida väike-konnakotkaste käitumist ning elupaigakasutust. Kuna enamuse Kamali väike-konnakotka elupaigast on viljapõldude all, siis kasutasid kotkad olemasolevaid rohumaid, need aga asuvad planeeritud tuulikute lähedal (rohkem kasutati Sossilaose maaüksusel olevaid heinamaid, vähem Laosepõllu maaüksuse heinamaid). Kuigi andmeid on vähevõitu, viitavad need tuulikute nr 9 ja 10 ebasobivale asukohale väike-konnakotka seisukohast. Kui 2019. aastal osutub võimalikuks Kamali väike-konnakotka(ste) püüdmine, siis saame täpsemalt elupaigakasutust kirjeldada.

Mälgandi pesapaigal läks nii nagu planeeritud. Pisut hilisem pesitsemine võimaldas ka vanalinde püüda hiljem kui algselt planeeritud, aga see ilmselt saadud andmetele olulist mõju ei avaldanud. Mälgandi isalinnu kohta on siiski teada vaid rände-eelne käitumine. Loodetavasti saame 2019 pesitsushooajal teda jälgida kogu Eestis viibimise aja. Kevadsuvel võib väike-konnakotkaste toitumisala olla mõnevõrra erinev, sest siis on närilisi vähem ja konnade osakaal toidus suurem. Oleneb muidugi ka pesitsusedukusest. Augustis-septembris 2018 kasutas Mälgandi isalind valdavalt lääne-, edela- ja lõunapoolseid avatud maastikke. Vähem käidi põhja pool ja välditi kirde, ida ja kagu suunda. See on ka üsna loogiline, sest seal pole avatud maastikke. Saagiotsimislennud toimusid reeglina kuni 2,5 km kaugusele, üksikutel juhtudel kuni 7,5 km. Selles osas on Mälgandi isalind üsna klassikaline. Keskmiselt kuni 2,5 km kaugusel toitumas käimine on ka üheks peamiseks põhjuseks, miks on soovitatud hoiduda tuuleparkide rajamist lähemale kui 2 km väike-konnakotka pesast. Praeguseks olemasolevate andmete põhjal tuleks loobuda kindlasti P15 tuulikute 11 ja 12, sest need jäävad Mälgandi peamise toitumisterritooriumi sisse. Tuulikud nr 11 ja 12 võivad olla kotkale surmavad, aga ka peletavad. Samas mujale pole tal ka saaki jahtima minna, sest naabri territooriumile minek on riskantne ja seda välditakse üldjuhul. Kaks Mälgandi konnakotka asukohta on ka läänepoolse planeeringuala piirkonnast. Tuulikuid 13 ja 14 võiks kavandada, kuna asuvad Mälgandi toitumisala serval ja jättes ära tuulikud 11 ja 12 ei kitsenda oluliselt Mälgandi toitumisala. Samas tuleb jätkata Mälgandi kotka andmete kogumist enne ehitamist, ehituse ajal ja vähemalt 5 aastat peale tuulikute 13 ja 14 püstitamist.

Koostas: Urmas Sellis
5034799
urmas@korkas.ee